

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

LA DIDÀCTICA DE L'ORTOGRAFIA: UN REPTE PER ALS DOCENTS

Nom de l'alumne: Carlos Escobar Solsona

**Nom del tutor/a de TFG: Francisco Javier González
Darder**

**Àrea de Coneixement: Aspectes generals de la
didàctica de les llengües amb explotació i disseny
de materials didàctics**

Curs acadèmic: 4t

ÍNDIX

1- RESUM	3
2- JUSTIFICACIÓ	4
3 - INTRODUCCIÓ TEÒRICA	5
3.1. – DEFINICIÓ, FUNCIONS I ESTRUCTURACIÓ EN EL CURRÍCULUM DE L'ORTOGRAFIA	5
3.1.1. – DEFINICIÓ D'ORTOGRAFIA.....	5
3.1.2. – FUNCIONS I IMPORTÀNCIA DE L'ORTOGRAFIA.....	6
3.1.3. – ESTRUCTURACIÓ EN EL CURRÍCULUM D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA.....	6
3.2. – PROCÉS D'ADQUISICIÓ DE L'ESCRITURA I L'ORTOGRAFIA	8
3.2.1. – LA NECESSITAT DE L'ORTOGRAFIA.....	8
3.2.2. – L'ALFABETITZACIÓ I EL NOSTRE SISTEMA ALFABÈTIC.....	8
3.2.3. - L'ENSENYAMENT I L'APRENTATGE DE L'ORTOGRAFIA EN EL MARC DE L'APRENTATGE DE L'ESCRITURA.....	9
3.3. – PRINCIPALS ERRORS I DIFICULTATS EN EL PROCÉS D'APRENTATGE	11
3.3.1. – CLASSIFICACIÓ DELS ERRORS ORTOGRÀFICS.....	11
3.3.2. – CAUSES DE LES ERRORS ORTOGRÀFIQUES.....	11
3.3.3. – L'ORTOGRAFIA I LES NOVES TECNOLOGIES.....	12
4 – METODOLOGIES, ESTRATÈGIES I AVALUACIONS PER AL PROCÉS D'ADQUISICIÓ DE L'ORTOGRAFIA	13
4.1. – SITUACIONS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE DE L'ORTOGRAFIA	13
4.1.1. – LA FUNCIÓ DEL MESTRE.....	14
4.1.2. – TRANSVERSALITAT.....	15
4.2. – METODOLOGIES PER A L'ENSENYANÇA DE L'ORTOGRAFIA	15
4.3. – MÈTODES AVALUADORS	17
4.3.1. - L'AVALUACIÓ QUANTITATIVA.....	17
4.3.2. - L'AVALUACIÓ QUALITATIVA.....	18
5 – ACTIVITATS PER A L'APRENTATGE DE L'ORTOGRAFIA	18
6 – CONCLUSIONS	20
7 – BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	22

1- RESUM

En aquest treball final de grau es pretén analitzar, des d'un punt de vista teòric, les diferents metodologies que s'utilitzen per a l'ensenyament de l'ortografia i quines són les possibles solucions per a millorar el rendiment de l'alumnat.

Durant tota l'etapa educativa, l'ortografia ocupa un lloc important per als docents. Tot i això, els estudiants cometem un alt nombre d'errades ortogràfiques que els acompanyen al llarg de tota la seua vida. La manera amb la qual s'ensenyava ortografia ha de proporcionar a l'alumne una sensació motivadora i d'utilitat. L'ensenyament que es fa a algunes escoles on es creu que per fer una còpia de les errades comeses, per exemple en un dictat, l'alumne ja sabrà escriure les paraules correctament és defectuós. Açò provoca a l'alumne una desmotivació que acaba per fer que només sapiga escriure de forma correcta les paraules que més utilitza i acabi sense tindre una bona ortografia.

Un altre factor que s'estudiarà en aquest document, és la repercussió que té la tecnologia en l'ortografia. En un món on les noves tecnologies estan a l'abast de tothom i ens ajuden en quasi totes les tasques del dia a dia, és necessari fer un incís pel que respecta a l'ensenyament ortogràfic. Els ordinadors ens ajuden a escriure correctament, però aquesta ajuda ens pot perjudicar a l'hora de transcriure un text a un full si no tenim la certesa de que estem escrivint bé cadascuna de les paraules. Les tecnologies de missatgeria instantània també fan que s'acabi escrivint amb abreviacions o amb un llenguatge inapropiat, les quals coses poden acabar interferint amb l'escriptura de documents formals.

Un altre aspecte que es tractarà en aquest treball final de grau serà l'avaluació de l'ortografia i l'anàlisi sobre quines activitats són les més adequades per a que els alumnes acabin la primària amb un bon nivell ortogràfic.

PARAULES CLAU:

Ortografia, ensenyament, tecnologia, avaluació, activitats.

2- JUSTIFICACIÓ

L'ortografia té una importància molt alta dins de l'expressió escrita. Quan s'escriu un text, el receptor ha d'entendre el que l'emissor vol transmetre. L'ortografia és l'instrument que ens permet escriure les paraules de forma adequada i transmetre el seu significat de manera clara i sense ambigüitat.

L'arribada de les noves tecnologies de missatgeria instantània ha fet que les normes ortogràfiques quedin apartades de l'àmbit socialitzador de les persones, ja que s'utilitzen abreviacions i altres mecanismes que no són correctes per a l'escriptura dels missatges. Açò comença a ser un problema quan les persones ja no saben distingir entre l'àmbit informal i el formal. Per això, des de ben menuts, és molt important conscienciar als alumnes de la importància que té la bona ortografia. La utilització dels accents, de les comes, les dièresis, etc., són importants per a donar significat i coherència als textos que volem escriure. La correcta adquisició de les normes ortogràfiques és fonamental per al desenvolupament de l'alumne en l'aspecte personal i, en un futur, professional.

Algunes de les possibles raons del mal aprenentatge de l'ortografia poden ser la baixa motivació dels alumnes o la sensació d'inutilitat de les normes. Açò provoca que els estudiants acabin l'ensenyança obligatòria sabent escriure de forma correcta un nombre molt baix de paraules. Per aquesta raó, tenint en compte la meua experiència com a estudiant i com a mestre de pràctiques, els errors que cometen els alumnes són molt similars i la mala adquisició de les normes fa que aquestes errades siguin arrastrades durant tota la vida.

Així doncs, els mestres hauran d'elaborar activitats adequades per a cada nivell de primària que siguin motivadores per als alumnes, basant-se en les competències del currículum i les normes ortogràfiques que proposa la *Real Academia Española* (R.A.E.), en el cas de l'ensenyament de la llengua castellana, i l'*Acadèmia Valenciana de la Llengua* (A.V.L.), en el cas de l'ensenyament del valencià.

L'adquisició d'una bona ortografia és un dels aspectes més importants del currículum i una de les matèries amb més transversalitat, així que també ha d'involucrar a la resta d'assignatures.

Aquest treball final de grau constarà de dues parts. En la primera, es descriurà el marc teòric en el qual s'analitzaran les diferents metodologies, sistemes d'avaluació i dificultats d'aprenentatge que tenen els alumnes durant el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'ortografia. En la segona part, es descriuran una sèrie d'activitats per a l'ensenyament de les normes ortogràfiques, assenyalant les seues característiques.

3 - INTRODUCCIÓ TEÒRICA

3.1. – DEFINICIÓ, FUNCIONS I ESTRUCTURACIÓ EN EL CURRÍCULUM DE L'ORTOGRAFIA

3.1.1. – DEFINICIÓ D'ORTOGRAFIA

Per a poder analitzar els diferents aspectes de la didàctica de l'ortografia, haurem de saber quina definició té el terme ortografia.

Ruiz (1994) cita una sèrie de definicions del que és l'ortografia que van donar estudiosos de la llengua castellana en el passat. Antonio de Nebrija a l'any 1492 defensava que "*Ortographia es sciencia de bien y derecha mente, escribir*". Més tard, Alejo Vanegas la definia com una ciència "*que enseña con que letras se ha de escriuir cada parte*". Ja en el segle XVIII, la R.A.E. defineix ortografia com "*el arte de escribir rectamente y con propiedad*".

Actualment, segons el diccionari electrònic de la *Real Academia Española*, el terme ortografia es refereix al "*conjunt de normes que regulen l'escriptura de la llengua o a la forma correcta d'escriure respectant les normes de l'ortografia*". En el seu llibre *Ortografía de la lengua española* (2010) dona una definició més àmplia: "*como todo código de comunicación, la escritura está constituida no solo por el conjunto de signos convencionales establecidos para representar gráficamente el lenguaje, sino por las normas que determinan cuándo y cómo debe utilizarse cada uno de ellos. Este conjunto de normas que regulan la correcta escritura de una lengua constituye lo que llamamos ortografía*" (pp. 8,9).

En el diccionari electrònic de l'*Acadèmia Valenciana de la Llengua* apareixen les dues mateixes definicions que dona la RAE, però s'afegeix una altra definició que engloba les dues anteriors: "*part de la gramàtica normativa que estableix les normes per les quals s'ha de regir l'escriptura correcta de les paraules i d'altres signes gràfics d'una llengua*".

Per últim, segons Camps i altres (2006), hi ha dos aspectes en la definició d'ortografia que són fonamentals per a situar la seua funció i el seu valor. Aquests són el concepte de correcció en relació a una norma i el lloc que ocupa l'ortografia respecte el conjunt de la gramàtica.

Així doncs, les definicions ens diuen que l'ortografia és la forma correcta d'escriptura d'una llengua que ha de respectar una sèrie de normes preestablertes, les quals conformen el registre estàndard de la llengua.

3.1.2. – FUNCIONS I IMPORTÀNCIA DE L'ORTOGRAFIA

Segons Camps i altres (2006), el valor que li donem a l'escriptura correcta de les paraules varia segons en quina època estiguem. En alguns moments, l'ensenyament de l'ortografia ha ocupat, i encara ho fa en alguns casos, un pla principal en l'ensenyament i s'ha donat molta importància a l'escriptura correcta de les paraules, quedant en un segon pla els altres aspectes de la llengua. En canvi, en els nous corrents metodològics s'està donant més importància a altres aspectes de la llengua, com per exemple el lèxic o la sintaxis, i les normes ortogràfiques s'estan quedant en un segon pla. Per a entendre açò, Camps analitza aquesta situació des de dos plans distints:

- *El pla lingüístic i comunicatiu*, el qual assegura una transmissió sense ambigüitats dels enunciats escrits que afavoreixen la comprensió de la llengua escrita.

- *El pla sociològic*, el qual és una convenció necessària feta pels parlants d'una llengua, ja que les varietats dialectals que es produeixen en un idioma són molt àmplies. El domini, per part dels individus d'una comunitat lingüística, d'aquesta convenció permet pertànyer al grup de parlants i, a més, és un signe de cultura de l'entorn.

L'ortografia ocupa un lloc important tant en el desenvolupament intel·lectual com en l'aspecte socialitzador de les persones. És un mecanisme amb el qual podem transmetre el que pensem o el que sentim i si no el dominem d'una forma bàsica a l'hora de transmetre missatges es poden cometre errades de comprensió per part del receptor dels textos que nosaltres escrivim, ja que el significat d'un text pot canviar simplement amb una coma o un accent.

El Decret 108/2014 pel qual, entre d'altres apartats, es determina quins són els objectius de totes les assignatures de l'educació primària, diu que les assignatures de llengua castellana i llengua valenciana han d'ajudar a desenvolupar la competència comunicativa de l'alumne en totes les seues vessants: pragmàtica, lingüística, sociolingüística i literària. El domini de la llengua, tant de forma oral com de forma escrita, és un aspecte del currículum al què se li ha de donar especial importància en l'educació primària, ja que si es té una bona base lingüística és molt més fàcil comprendre l'estructura de la llengua.

Des de la docència s'ha de fer un incís en dos factors que són molt importants a l'hora d'ensenyar ortografia. La motivació dels alumnes, què és un factor clau per a l'aprenentatge de la bona escriptura, i la seua relació amb el món que els envolta.

3.1.3. – ESTRUCTURACIÓ EN EL CURRÍCULUM D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

En el decret 108/2014 on es regulen els objectius del currículum de totes les assignatures en l'educació primària, es pot observar que, en el cas de llengua castellana i llengua valenciana, s'estructura en 5 blocs, els quals engloben tots els coneixements que han d'adquirir els alumnes en ambdues àrees al llarg de l'educació primària:

- **Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar:** en aquest bloc es busca que l'alumne sàpiga transmetre les seues idees amb precisió, realitzi discursos elaborats, escolti de manera activa i interpreti de manera correcta les idees dels altres.

- **Bloc 2. Comunicació escrita: llegir:** persegueix que l'alumnat sigui capaç d'entendre textos de distint grau de complexitat i de gèneres diversos. Consistirà en l'adquisició de processos cognitius que permeten la construcció del significat d'allò que es llegeix, entre els quals destaquen: localitzar i obtenir informació rellevant, realitzar inferències directes, és a dir, deduir informació nova i idees no indicades expressament en el text però sí clarament implícites, analitzar, interpretar i avaluar tant el contingut del text com la seua manera i estructura.

- **Bloc 3. Comunicació escrita: escriure:** s'ha de preparar a l'alumnat a extraure les idees implícites i explícites d'un text i elaborar el seu propi pensament crític. També s'ha d'aconseguir que l'alumnat construeixi els seus propis textos integrant coneixements obtinguts de diferents fonts i suports diversos.

- **Bloc 4. Coneixement de la llengua:** respon a la necessitat de reflexió sobre els mecanismes lingüístics que regulen la comunicació i s'allunya de la pretensió d'utilitzar els coneixements lingüístics com un fi en si mateixos per a tornar-los la seua funcionalitat original: servir de base per a l'ús correcte de la llengua. Els continguts s'estructuren al voltant de quatre eixos fonamentals: el primer és l'observació reflexiva de la paraula, el seu ús i els seus valors significatius i expressius dins d'un discurs, d'un text i d'una oració; el segon se centra en les relacions gramaticals que s'estableixen entre les paraules i els grups de paraules dins del text; el tercer aprofundeix en les relacions textuais que fonamenten el discurs, i el quart se centra en les varietats lingüístiques de la llengua.

- **Bloc 5. Educació literària:** assumeix l'objectiu de fer de l'alumnat lectors implicats en un procés de formació lectora que continue al llarg de tota la vida. Per a això és necessari alternar la lectura, comprensió i interpretació d'obres literàries pròximes als seus gustos personals i a la seua maduresa cognitiva amb la de textos literaris que aporten el coneixement bàsic sobre algunes obres representatives de la nostra literatura i de la literatura universal.

Com es pot observar, l'ensenyament de l'ortografia es trobaria dins del bloc 4. Tot i això, tindre una bona base ortogràfica ens permet escriure textos d'una forma adequada, coherent i correcta. Per tant, aquest coneixement està present en tots els blocs del currículum de assignatures de llengua castellana i valenciana.

3.2. – PROCÉS D'ADQUISICIÓ DE L'ESCRITURA I L'ORTOGRAFIA

3.2.1. – LA NECESSITAT DE L'ORTOGRAFIA

Des dels principis dels nostres dies ha sigut important tindre un codi per a poder comunicar-nos. Primer, van ser els dibuixos i més avant van ser uns símbols als quals se'ls va anomenar lletres. La comunicació és imprescindible per a l'ésser humà i, per això, és necessari tindre un codi comú que pugui ser reproduït i interpretat per tots. L'any 1727 la *Real Academia Española* va publicar les primeres normes ortogràfiques per a la llengua castellana. La unificació de les normes ortogràfiques per al català, elaborades per Pompeu Fabra, es van aprovar a Catalunya a l'any 1913 per l'Institut d'Estudis Catalans, però va ser a l'any 1932 quan es van aprovar a la Comunitat Valenciana mitjançant les normes de Castelló.

Aquestes regles ortogràfiques tenen una relació entre el llenguatge oral i el llenguatge escrit.

D'una banda, quan parlem emetem una sèrie de sons que associem a uns significats concrets. Si tota la comunitat lingüística associa els mateixos sons als mateixos significats, es fa possible una comunicació entre les persones que formen la comunitat. Però eixos sons han d'estar representats mitjançant uns símbols que siguin dominats per totes les persones de la mateixa comunitat lingüística.

D'altra banda, és precís tindre una bona base ortogràfica per a poder fer escrits que siguin entesos per tota la comunitat lingüística i saber llegir i interpretar els escrits que no hem elaborat nosaltres. Per això, és necessari que cada comunitat lingüística tingui un codi estàndard que sigui entès per totes les persones d'una mateixa regió. Aquest codi s'ha de consensuar i s'ha d'elaborar per a poder ser utilitzat per totes les persones i ha de donar com a vàlides aquelles paraules o regles que siguin més utilitzades en una comunitat de parlants i que tinguin una base etimològica ferma. Tot i això, les normes ortogràfiques han d'anar canviant constantment i han d'admetre paraules noves contínuament, ja que la forma de parlar de les persones canvia amb el pas del temps.

Així doncs, la relació entre llengua escrita i oral és el resultat d'una convenció acceptada pels usuaris d'una llengua en un moment determinat de la seua història. A més, és fruit d'un llarg procés de formació en el què intervenen diverses circumstàncies, com l'evolució de la llengua oral, el manteniment de la tradició o els intercanvis entre distintes cultures.

3.2.2. – L'ALFABETITZACIÓ I EL NOSTRE SISTEMA ALFABÈTIC

Normalment, es defineix al concepte d'alfabetització com al coneixement bàsic de la lectura i l'escriptura. Teberosky i Tolchinsky (1992) van més enllà i es refereixen a aquest concepte com a

la capacitat per a recordar i comprendre un text, a més del saber llegir i escriure. Així doncs, els alumnes haurien d'aprendre a llegir i escriure d'una manera pràctica i reflexiva, amb textos seleccionats per a aquest fi.

Pel que fa als sistemes d'escriptura, aquests fan possible que amb un nombre reduït de signes augmentin extraordinàriament les possibilitats de representació. Es poden classificar-se en:

- **Sistemes ideogràfics:** utilitzen símbols que corresponen a elements significatius en el pla conceptual, paraules o morfemes.
- **Sistemes sil·làbics:** són els que tenen un símbol per a cada síl·laba. La representació de la llengua oral té una base fònica i el nombre de signes està en funció de l'estructura sil·làbica de la llengua.
- **Sistemes alfabètics:** representen les unitats fòniques mínimes, els sons o els fonemes. El nombre de signes és limitat, uns trenta, i això afavoreix la seua adquisició.

Així doncs, la llengua castellana i la llengua valenciana són fàcils d'aprendre a utilitzar, en un primer moment, però complexes d'aprendre a escriure de forma correcta per la quantitat de símbols pels quals estan compostes i la quantitat de possibles combinacions que es poden fer entre ells.

Un altre dels problemes que ens porta a les errades ortogràfiques és la relació entre els sons d'algunes lletres. Per exemple, la *g* i la *j*, de vegades, tenen el mateix so i açò fa que a l'hora d'escriure una paraula que tingui aquest so cometem errades. Açò es complica més encara si es té en compte que hi ha paraules que no compleixen la regla. En el cas de la llengua valenciana i la llengua castellana, continuant amb el mateix exemple, escrivim *j* davant d'*a*, *o* i *u*, i escrivim *g* davant de les lletres *e* i *i*. Però, hi ha paraules que no compleixen la regla, com per exemple *jersei*, en valencià, i *jirafa*, en castellà. Totes aquestes regles i excepcions fan que sigui més complicat ensenyar ortografia ja que, si es tingués sols una lletra per a cadascun dels sons, les errades es reduirien en molta mesura.

Tot i això, com diu Camps i altres (2004), el sistema gràfic és predictable i podem elaborar les nostres pròpies hipòtesis sobre la manera d'escriure les paraules. Per exemple, quan escrivim una forma verbal, no ens cal aprendre totes les formes de tots els verbs, sinó que ens aprenem les formes d'un verb i, d'aquesta manera, som capaços de construir els temps verbals de tots ells.

3.2.3. - L'ENSENYAMENT I L'APRENTATGE DE L'ORTOGRAFIA EN EL MARC DE L'APRENTATGE DE L'ESCRITURA

Des del primer moment de la nostra vida estem aprenent coses noves. A l'hora d'aprendre s'han d'anar interioritzant conceptes que s'estableixen dins del nostre coneixement i han d'anar actualitzant la informació que ja sabem. Hem de reestructurar els coneixements de manera que els nous conceptes no contradiguin els que ja teníem.

Pel que respecta a l'aprenentatge oral de la llengua, els nens intenten elaborar el seu propi vocabulari imitant el que fan els majors. Els xiquets produeixen sons que les persones grans intenten identificar amb les paraules que conformen el codi lingüístic de cada família. Totes aquestes paraules es van emmagatzemant dins del cap dels nens i es van modificant a mesura que es va adquirint més capacitat de parla.

El mateix passa amb l'aprenentatge de l'escriptura. Quan adquireixen una certa psicomotricitat, els xiquets fan una sèrie de ratlles i dibuixos que nosaltres no som capaços d'entendre, però que per a ells és la manera de relacionar un símbol amb qualsevol cosa de la seua realitat. Com diu Ferreiro (1980), és llavors quan comença la nostra escriptura, encara que aquests començaments passen desapercebuts per a les persones majors. Els majors esperem que l'escriptura sigui correcta, amb els símbols que nosaltres coneixem. Tot i això, els mestres accepten aquesta ortografia inventada i guia als alumnes cap a la correcció poc a poc, tenint en compte els diferents estadis pels que passen els xiquets i donant la forma correcta a les paraules que escriuen més freqüentment, fins que els nens es donin compte de que l'ortografia no és variable.

Tot i això ensenyar a escriure no és ensenyar ortografia, encara que per a aprendre a comunicar-nos per escrit no és possible sense conèixer les normes ortogràfiques de la llengua emprada. Per a ensenyar ortografia hem d'emmarcar l'aprenentatge dins d'un context comunicatiu, on els alumnes compreguin la necessitat de l'ortografia per a transmetre missatges. Però a l'hora d'escriure un text s'han de tindre molts factors en compte i l'ortografia ocupa un lloc secundari en aquest procés. Quan elaborem un escrit ens hem de preocupar d'expressar les nostres idees, enllaçar unes frases amb altres, en la redacció i en la recuperació de la informació. Tots aquests passos fan que en el nen es produeixi una sobrecàrrega que produeix que s'oblidi de l'ortografia. Per això, el mestre ha d'ensenyar a l'alumne mecanismes que permetin dividir la tasca d'escriure en parts més simples.

Normalment, a les escoles s'ensenyava a escriure poc a poc. Primer s'escriuen lletres, després paraules, més endavant frases i, per últim, s'uneixen les frases fins a arribar a la complexitat del text. Però, com he dit abans, els xiquets han d'aprendre a escriure dins d'un context en el què vegin la utilitat de l'escriptura i que els motivi a aprendre a escriure correctament. Açò no vol dir que s'hagi de deixar a l'alumne que aprengui per ell sol el símbol de cada so, sinó que el mestre també té un paper molt important. Tot i això, el docent no ha de magnificar els errors dels alumnes, ja que l'aprenentatge de l'ortografia és un procés de construcció de coneixements, els quals ningú posseeix en un principi. Per tant, no té sentit parlar d'errades quan l'alumne està aprenent, sinó que s'han d'observar els errors dins del procés d'aprenentatge.

3.3. – PRINCIPALS ERRORS I DIFICULTATS EN EL PROCÉS D'APRENTATGE

3.3.1. – CLASSIFICACIÓ DELS ERRORS ORTOGRÀFICS

Carratalá (1993) es basa en els estudis de García Hoz (1963), Lorenzo Delgado (1980) i Mesanza López (1990), per a afirmar que els errors ortogràfics es produeixen en un nombre petit de paraules, les quals formen el vocabulari bàsic de cada alumne. Per tant, Carratalá (1997), anomenat en Lasheras (2012), assenyala que en el procés d'aprenentatge d'aquest vocabulari bàsic el mestre ha d'escollir paraules que s'adaptin a tres criteris pedagògics diferents.

- **Sociològic:** és convenient aprendre el vocabulari que emprin els adults de forma habitual, perquè serà el que l'alumne utilitzarà per a relacionar-se
- **Paidològic:** cal utilitzar les paraules que l'alumnat utilitza de forma espontània en els seus escrits.
- **Eclèctic:** combina les necessitats que l'alumne ha de satisfer en la seua activitat escolar amb les paraules emprades pels joves i adults de forma freqüent.

Barberà (1988) també explica la necessitat de tindre un vocabulari bàsic per a aprendre ortografia i en el seu experiment afirma que serien 1114 paraules les que el conformarien.

Per últim, Balmaseda (2005) realitza una classificació d'errors referits a l'ortografia de la lletra i de l'accent, així com d'errors ortogràfics comesos en treballs per estudiants de diferents cursos de l'ensenyança. La classificació inclou:

- Substitucions.
- Confusions homonímiques.
- Omissions.
- Condensacions i segregacions.
- Insercions.
- Transposicions.
- Duplicacions.
- Improvisacions.

3.3.2. – CAUSES DE LES ERRDAES ORTOGRÀFIQUES

És difícil trobar una explicació concreta per a totes les errades ortogràfiques que es produeixen avui en dia. Tot i això, Carratalá (1993) va intentar donar una explicació sobre quines poden ser les causes d'aquest greu problema de l'ensenyament:

- L'aversion per la lectura que tenen molts estudiants fa que no tinguin un contacte directe amb les paraules. Els mestres han de fomentar una actitud favorable en els alumnes cap a

la lectura de textos o llibres. Gràcies a açò els alumnes desenvoluparan la fixació visual de les paraules i l'assimilació del seu significat contextual.

Perquè els alumnes es converteixin en bons lectors, és necessari que el docent els proposi lectures que siguin properes a la seua realitat i als seus gustos. Si per contra s'imposen lectures, és quan es produeix el rebuig cap a la lectura.

- El descrèdit per part de la societat cap a la convenció ortogràfica, la qual ha anat perdent prestigi a mesura que han anat creixent les faltes ortogràfiques. Açò també involucra als mestres que no imparteixen l'assignatura de llengua, els quals no donen major importància a les errades ortogràfiques.
- Els continguts de l'ensenyament ortogràfic tradicional, els quals es basen en la memorització de regles ortogràfiques i la realització de dictats que només serveixen per a dur un recompte de les faltes, ja que no es fa cap reflexió posterior. Tota aquesta metodologia ve fonamentada pels llibres de text, els quals recullen els continguts imposats per la legislació i en molts casos estan fora de context.
- L'aprenentatge de regles que no són vàlides per a moltes paraules o tenen innumerables excepcions no és convenient que es presentin a l'alumnat. Encara així, hi ha regles que ajuden a l'adquisició d'una bona ortografia, encara que els enunciats han de ser clars i englobar un gran nombre de paraules. Però és convenient que siguin els propis alumnes els que elaborin la regla a partir d'una sèrie de paraules que tinguin una estructura similar.
- Els mètodes emprats per certs docents i molts llibres de text, els quals dissenyen activitats per a que els alumnes facin errades ortogràfiques, per a després corregir-les. Açò provoca que l'alumnat estableixi una imatge incorrecta de la paraula en la seua ment i que eixa falta es repeteixi durant tota la vida.

Nicuesa (2012) també subratlla la importància que té el parlar correctament amb la introducció de les noves tecnologies a la societat actual.

Per últim, Guerrero i altres (2010) i Molinero (2010) coincideixen en que la millor manera de solucionar un problema és conèixer el seu origen per a poder aplicar les estratègies adients i poder corregir-lo.

3.3.3. – L'ORTOGRAFIA I LES NOVES TECNOLOGIES

És indiscutible que les noves tecnologies estan presents en moltes situacions de la vida contemporània i ens ajuden en moltes tasques quotidianes. Però en el cas de l'ortografia, ens ajuda o ens perjudica?

Amb l'arribada de les tecnologies de missatgeria i de les xarxes socials les persones utilitzem un llenguatge que poc es pareix al que utilitzem per a escriure un text formal. Les abreviatures o les fusions de paraules són molt comuns en els missatges que enviem als nostres amics, familiars o coneguts, i fan que alguns escrits siguin il·legibles per a les persones que no

coneixen el nou codi lingüístic que es forma. A més, quasi mai s'utilitzen els accents, les comes o els punts i açò fa que el text es faci difícil de llegir i tingui moltes ambigüitats.

Tot açò suposa un problema si les persones utilitzen el mateix codi lingüístic en l'àmbit formal i l'informal. En un article recent publicat al *Diario Sur*, el professor d'institut José Luis Raya (2015) assegura que els estudiants estan reproduint totes les faltes que cometen en els missatges de text als exàmens i treballs que realitzen al centre. A més, també ha detectat una pèrdua de l'expressivitat, ja que en els missatges es tendeix a reduir totes les paraules i les frases que s'escriuen.

En l'actualitat, fins i tot els xiquets que estan en edat escolar disposen de telèfon mòbil per a comunicar-se amb els seus amics i tenen accés a internet des de qualsevol ordinador. Així que el problema comença des de ben menuts i es prolonga tota la vida.

Tot i això la tecnologia pot ser una ferramenta motivadora per a aprendre qualsevol cosa, inclús ortografia. Existeixen multitud d'activitats interactives amb les quals podem practicar el procés d'aprenentatge de l'ortografia. A més, els processadors de textos ens ajuden a adonar-nos de les faltes que cometem assenyalant-nos les paraules mal escrites, encara que si el procés d'aprenentatge previ ens ha conduït a escriure eixa paraula de forma errònia, a l'hora d'escriure-la en un full i no tindre l'ajuda de l'ordinador ho farem mal una i altra vegada. La tecnologia ha de servir únicament per a automatitzar el procés.

Així doncs, la tecnologia té els seus avantatges i els seus inconvenients a l'hora d'aprendre ortografia, però depèn de la societat fer-ne un bon ús d'ella. Com diu Fernández (2008) en un article publicat al *Diario Independiente de Asturias* "El problema de la ortografía, como el del habla, no es sólo de la escuela; es un problema social en el que intervienen, además de la escuela, la familia y la sociedad en general, y esto se ha descuidado mucho, hasta el extremo de que ya donde quiera hay una falta de ortografía escrita. Es, por tanto, un problema de todos".

4 – METODOLOGIES, ESTRATÈGIES I AVALUACIONS PER AL PROCÉS D'ADQUISICIÓ DE L'ORTOGRAFIA

4.1. – SITUACIONS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE DE L'ORTOGRAFIA

Camps i altres (2004) descriuen una sèrie de situacions favorables per a l'aprenentatge de l'ortografia:

- **Situacions reals d'escriptura:** és important que els xiquets elaborin textos que tinguin més importància que la de ser corregits pel mestre i que no realitzin contínuament

exercicis repetitius i mecànics. L'escola ha de proporcionar als alumnes contextos on sigui necessari haver d'escriure correctament, com per exemple treballar de forma transversal amb altres matèries fent murals, enquestes, preparacions de visites, etc., redactar textos per a altres companys o que estiguin relacionats amb el funcionament de la classe, o crear opinions o produccions pròpies.

- **Ajuts a l'escriptura:** el mestre haurà d'intervenir al llarg del procés, facilitant els instruments que l'alumne necessiti, resolent els dubtes o tenint accés a material divers i per corregir les faltes del producte final.
- **L'aprenentatge sistemàtic:** el nen ha d'observar les diferències i els pareguts entre algunes paraules, tant del sistema escrit com de l'oral, per a extrapolar la seua estructura a la resta i afavorir una reflexió metalingüística sobre els dos sistemes.
- **El treball de recerca ortogràfica:** es tracta de presentar els aspectes ortogràfics com un problema que s'ha de resoldre entre tota la classe mitjançant la reflexió i la verbalització del procés. El mestre jugarà un paper fonamental ja que farà pensar als nens, reformularà el problema si s'adona de que no és comprensible per a tots, reorientarà als alumnes en el treball de recerca si s'allunyen de la solució, donarà idees en cas de que es bloquegen, etc., però sense donar la solució final.
- **L'automatització de les adquisicions:** l'automatització és l'objectiu de l'aprenentatge de l'ortografia. D'aquesta manera l'escriptor podrà centrar-se en l'elaboració de significat del seu escrit. Fins a aquesta automatització només podrem arribar mitjançant la pràctica basada en la reflexió.

4.1.1. – LA FUNCIO DEL MESTRE

Quan es diu que els alumnes han d'anar fent de forma progressiva el seu propi aprenentatge del sistema gràfic, no vol dir que no necessitin l'ajuda del mestre. El docent és el que els ha de proporcionar les situacions i els mecanismes per a que vagin creant les seues pròpies hipòtesis a partir del seu coneixement de la llengua. Açò no vol dir sols que el mestre presenti a l'alumne un model correcte per a que després l'apliqui a la resta de paraules, sinó que s'ha de tindre en compte els processos d'aprenentatge de cadascú, oferint les oportunitats necessàries per a que practiqui el llenguatge escrit, elabori hipòtesis, resolde els seus conflictes interns i per a la pràctica que permeti l'automatització dels aprenentatges ortogràfics.

Així doncs, Camps i altres (2004), afirmen que el mestre haurà de proporcionar als nens les situacions d'aprenentatge que responguin a aquests aspectes:

- Facilitar al nen situacions reals d'escriptura que afavoreixin el contacte freqüent amb l'escrit.
- Proporcionar-li ajuts perquè pugui anar resolent els problemes ortogràfics que se li presentin en la realització de la seua tasca d'escriptura.

- Crear situacions d'aprenentatge sistemàtic dels aspectes regulars del sistema gràfic. Aquestes situacions han d'afavorir la formulació d'hipòtesis i la verbalització d'aquelles que ja fa implícitament.
- Facilitar-li instruments per a la pràctica sistemàtica d'unes determinades qüestions a fi d'aconseguir-ne l'automatització indispensable.

Per últim, cal remarcar que tots els docents són mestres de llengua, ja que l'escriptura és utilitzada en totes les assignatures del currículum.

4.1.2. – TRANSVERSALITAT

L'ortografia és un contingut transversal ja que l'escriptura està present en totes les assignatures del currículum. Tot i això, normalment, només se li dóna importància per a l'assignatura de llengua i les errades ortogràfiques que es comenten en les altres matèries són corregides pels mestres, però en pocs casos són analitzades. Al no ser analitzades, els alumnes no donen importància a les errades i acaben cometent la falta una i altra vegada. Tots els mestres han de ser conscients de que són també mestres de llengua ja que els alumnes han d'estar envoltats d'un ambient adequat en totes les assignatures, a l'hora d'aprendre a parlar i escriure una llengua determinada.

Des de l'arribada de la LOGSE a l'any 1990 fins l'actualitat, s'ha impulsat molt el tema de la transversalitat entre assignatures, és a dir, la relació entre totes les matèries del currículum. L'ortografia es considera un contingut transversal per la seua importància dins de totes les àrees d'aprenentatge, ja que es necessita escriure en totes elles.

Així doncs, l'ortografia és valorada com a un tema transversal, ja que com diu Paredes (1997) "*Saber escribir bien debe ser asunto de todos los profesores, no función exclusiva del de Lengua*" (p. 615).

4.2. – METODOLOGIES PER A L'ENSENYANÇA DE L'ORTOGRAFIA

Galve i altres (2007) distingeixen dos mètodes per a ensenyar ortografia:

- **Mètode inductiu:** aquest mètode tracta que, mitjançant exemples de paraules amb una estructura pareguda, els alumnes arribin a la generalització i finalment a la regla. Així doncs, el procés serà el següent, tenint en compte que el mestre ajudarà i proporcionarà els instruments necessaris als alumnes:
 1. Fase de presentació: el mestre dictarà una sèrie de paraules sense anomenar cap regla.
 2. Determinació de la dificultat: els alumnes analitzaran els dubtes que els sorgeixen.
 3. Recerca d'elements similars o d'altres casos: es cercaran noves paraules amb les mateixes dificultats.

4. Descoberta del punt comú entre les paraules: els estudiants, treballant en equip, elaboraran categories amb les paraules treballades segons les seues semblances.
 5. Generalització: els alumnes elaboraran conclusions i crearan la regla.
 6. Fase d'exercitació: es dictaran paraules en contrast amb altres que no pertanyin a la categoria treballada fins que es domini la regla.
 7. Fase d'aplicació: l'alumnat elaborarà frases i textos, utilitzant les paraules treballades.
 8. Avaluació: es dictaran paraules que no hagin vist els alumnes per a comprovar si han assolit la regla.
- **Mètode deductiu:** amb aquesta metodologia es parteix de la regla general per a arribar-hi als diferents exemples. Per a treballar amb aquest mètode s'han de seguir els següents passos:
 1. Presentació de la regla: el mestre presenta la regla als alumnes.
 2. Comprovació de la regla amb exemples donats: després de presentar la regla, el mestre presenta una sèrie de paraules que la representen.
 3. Exercitació i aplicació de la dificultat en contextos: primer, el mestre dicta frases i textos que continguin paraules que exemplifiquin la regla. Després, els alumnes redactaran altres textos en els que inclouran aquestes paraules.
 4. Cerca d'altres paraules que acompleixin la regla: de forma individual o grupal, els alumnes buscaran més paraules que s'ajustin a la regla. També intentaran detectar les excepcions d'aquesta.
 5. Exercitació de la dificultat: l'alumnat redactarà textos en els que utilitzi les paraules que acompleixin la regla i les seues excepcions.
 6. Avaluació: el docent dictarà textos en els que s'inclouran les paraules treballades i altres de noves que estiguin dins de la regla. El mestre també pot demanar als estudiants que completin textos amb les paraules estudiades.

Segons Balmaseda (2002) existeixen diversos camins per a ensenyar ortografia que engloben, a la vegada, vàries metodologies.

En primer lloc, es troben els mètodes de caràcter sensorial, els quals es caracteritzen per la utilització dels òrgans sensorials que intervenen en l'assimilació del contingut. Engloba dues metodologies diferents.

- **Mètode viso-motor:** es refereix a la còpia de paraules o textos de manera que les paraules quedin gravades en la ment de l'alumne. Segons Daniel Gabarró (2011) és comú pensar que per escriure sense faltes d'ortografia s'han d'aprendre regles ortogràfiques, però la realitat és que les persones que tenen bona ortografia no recorden la norma: recorden la paraula i la veuen en la seua ment.
- **Mètode àudio-motor:** El dictat ajuda al desenvolupament de la percepció auditiva de les paraules i a la seua diferenciació fonètica. El procés de dictat porta implícita l'escriptura de

la paraula, la seua revisió, l'anàlisi, l'autocorrecció i la comprensió lectora del text que s'està escrivint. Per a dur a terme aquesta tècnica, s'han de tindre en compte algunes premisses, com la preparació prèvia de l'alumnat, la preparació del text per part del professor, la llargària del text o la immediata correcció del dictat.

En segon lloc, trobem el mètode de caràcter reproductiu, el qual es basa en l'aprenentatge de les regles ortogràfiques. L'aprenentatge de normes ortogràfiques és important perquè ens ajuda a generalitzar l'escriptura correcta de les paraules que tenen una estructura similar. Tot i això, aquest mètode no deu ser usat de manera excessiva per la quantitat d'excepcions i de paraules que no compleixen una regla determinada.

En tercer lloc, el mètode d'anàlisi lingüístic es basa en l'observació de les paraules a nivell sintàctic, fonètic o morfològic. Per a açò, es poden realitzar activitats de lletrejada, calcogràfiques, de delimitació gràfica, de delimitació sonora o de delimitació gramatical.

Per últim, existeixen metodologies que donen més llibertat a l'alumne i el situen com al constructor íntegre del seu aprenentatge:

- El **treball independent** es basa en l'aprenentatge de manera autònoma de les regles ortogràfiques, tenint l'ajuda dels instruments i habilitats necessaris proporcionats pel docent.
- El **mètode heurístic o problemàtic** es basa en la presentació d'un problema ortogràfic en el qual s'ha d'obtenir la solució mitjançant l'aplicació de coneixements, conceptes i habilitats.

4.3. – MÈTODES AVALUADORS

Tota avaluació ha de servir, tant per al mestre com per a l'alumne, per a saber quins continguts ha après l'estudiant i quins li falten per aprendre. Per tant, és un mètode d'informació i de valoració, el qual li serveix al mestre per a dur un control de cada alumne i ajudar a cadascun d'ells a adquirir aquells coneixements que no s'han aconseguit i proporcionar-los els instruments adequats. Quan avaluem la ortografia podem fer-ho de dues maneres diferents.

4.3.1. - L'AVALUACIÓ QUANTITATIVA

És en la qual es considera l'error com a sanció i el seu progrés s'avalua negativament. És la que s'utilitza normalment a les escoles i està molt arrelada dins del món de l'educació. Aquest tipus d'avaluació dona protagonisme a l'ortografia i la separa de la resta de tasques que conformen la producció de textos. A més, serveix per a donar un valor numèric a les errades ortogràfiques, raó per la qual adquireixen una importància molt gran per als alumnes i per al mestre. Aquest factor es dolent, ja que conduirà al mestre a etiquetar als alumnes en bons o dolents a l'hora de produir textos. Tampoc serà bo per al procés d'aprenentatge dels alumnes, els quals només tindran la referència d'un valor numèric i al mestre no li permet seguir el procés d'adquisició i consolidació de cada alumne.

Així doncs, aquest mètode avaluador no proporciona al mestre ni a l'alumne una informació fiable sobre l'adquisició dels mecanismes necessaris per a una bona producció de textos. Només serviria per a dur un recompte de les errades que fa cada alumne en un text determinat.

4.3.2. - L'AVALUACIÓ QUALITATIVA

És la que usa l'error com a font d'informació, tant per al mestre com per a l'alumne. Aquest tipus d'avaluació estaria dins del procés d'aprenentatge de l'alumne i l'ajudaria a reconstruir les seues hipòtesis. Així doncs, la falta ortogràfica es converteix en una font d'informació que serveix a l'alumne per a buscar una solució.

Per tant, l'avaluació no ha de servir per a observar el que ha après o no ha après l'alumne al final del procés d'ensenyament-aprenentatge, sinó que ha de servir per a corregir aquelles faltes ortogràfiques que comet l'alumnat durant el procés. A més a més, amb la realització d'aquestes avaluacions alliberem a l'alumnat de la pressió que suposa una prova en la què es quantifiquen els errors, ja que permetem a l'alumne consultar els dubtes que consideri oportú.

5 – ACTIVITATS PER A L'APRENENTATGE DE L'ORTOGRAFIA

Les errades ortogràfiques són un problema que ens acompanya al llarg de la nostra vida. Si aquestes faltes no són corregides en un primer moment, ens fem una imatge equivocada de la paraula que reproduïm una i altra vegada. En molts casos açò és produït per la falta de motivació dels alumnes degut a les metodologies i activitats monòtones que s'apliquen al llarg de la nostra escolarització. La motivació és un dels pilars fonamentals a l'hora d'ensenyar ortografia i la millor forma de fomentar-la és mitjançant el joc.

Jugar és una activitat que valoren els especialistes, ja que com apareix en Bassa i alters (1999) "Des de fa bastant temps, els pedagogs i els psicòlegs han donat una importància cabdal al joc com a element de motivació i aprenentatge" (p. 15). Cada vegada més, les noves metodologies tenen en compte aquest factor i és un aspecte interessant per l'incentiu que suposa per a l'alumnat i pel canvi positiu de l'actitud que suposa a l'hora d'aprendre.

Un altre aspecte important és la creació de situacions comunicatives reals entre els alumnes, les quals mai seran tant repetitives com en les metodologies tradicionals. A més, és una ferramenta de descobriment des dels primers anys de vida de l'entorn físic i psíquic, i una simulació de la realitat. Simplement, s'haurà d'adaptar al nivell de cada alumne.

Per últim, el joc és una eina amb la què es poden treballar les habilitats socials i de cooperació entre l'alumnat. D'aquesta manera, ajuda a millorar les relacions afectives i humanes de la classe i l'ambient d'aprenentatge de l'aula (Bassa i altres, 1999).

Totes aquestes característiques ajudaran als estudiants a millorar la seua creativitat i l'originalitat. També és una manera de treballar la improvisació i espontaneïtat de l'alumnat ja que, en el moment en el què estan practicant un joc, s'obliden del seu entorn i es desinhibeixen. Camps i altres (2004) fan quatre grups d'activitats depenent del punt en el què estigui l'alumne en el procés d'aprenentatge de l'ortografia.

En primer lloc, parlen de l'aula taller, on el mestre ha de proporcionar als alumnes tots els materials i instruments necessaris per a que la sessió de llengua es converteixi en una classe d'elaboració de textos. Així, els alumnes poden treballar d'una manera autònoma i poden consultar tots els dubtes que tinguin, gràcies als materials que van elaborant ells mateixos, com pot ser un diccionari de classe, la llibreta de consulta ortogràfica, murals, fitxes de consulta, etc.

En segon lloc, apareixen les activitats d'aprenentatge sistemàtic, les quals tenen el punt de partida i la motivació en l'ús social de la llengua. L'objectiu d'aquestes activitats és que els alumnes arribin a la generalització de les regles ortogràfiques, mitjançant el treball de recerca de cadascú o la resolució d'un problema ortogràfic.

En tercer lloc, es troben les activitats d'automatització, què són aquelles que ajuden a interioritzar la paraula dins de la ment. Aquests exercicis s'han de presentar a l'alumne com si foren un joc. D'aquesta manera, suposa un factor motivador i el mestre aconsegueix l'objectiu que pretén. Uns jocs d'ortografia ben seleccionats poden ajudar a l'anàlisi de les lletres que conformen una paraula, la diferència o el paregut entre alguns mots o les seues característiques.

Per últim, es treballa la consolidació de la regla ortogràfica mitjançant el dictat. Aquesta activitat implica que l'alumne hagi de comprendre el text a mesura que escriu les paraules de forma correcta. Però no sols s'ha d'utilitzar el dictat com a un mètode de recompte d'errades, sinó com a part del procés d'aprenentatge de l'alumne. Els estudiants hauran de fixar-se en les errades comeses i extraure les seues pròpies conclusions.

6 – CONCLUSIONS

És evident que la preocupació que tenen els docents per la bona ortografia dels seus alumnes és important i ocupa un primer pla dins de l'ensenyament en Primària i en estudis superiors. Però les metodologies tradicionals de dictat-còpia que s'utilitzen no ajuden a millorar aquesta capacitat en els alumnes. Com expliquen tots els estudiosos sobre aquest tema, s'han de trobar activitats motivadores per als alumnes i que no es trobin descontextualitzades respecte de la realitat dels alumnes. És precís que els alumnes vegin l'ortografia com una part integral del seu desenvolupament, no sols educatiu, sinó social i personal, i això és, com diu Nicuesa (2012), tasca de tota la societat. A més, seria interessant que els mestres realitzaren un seguiment individualitzat de cada estudiant, de manera que es pogués realitzar l'activitat adequada per a cadascun d'ells. Encara que, açò últim, sigui una tasca molt complicada degut al rati d'alumnes que hi ha per professor.

Amb aquest treball final de grau s'ha pretès analitzar els diferents mètodes que existeixen sobre la didàctica de l'ortografia i quin podria ser el que ens permetés disminuir significativament els errors ortogràfics dels alumnes.

Per a poder analitzar-lo, s'han exposat distintes metodologies a partir dels escrits de Balmaseda (2002) i Galve i altres (2007). Són metodologies molt distintes entre sí, però no són incompatibles a l'hora de mesclar-les. Com diu Balmaseda (2002) no és convenient utilitzar un sol mètode, sinó que s'haurien de combinar per a obtenir resultats satisfactoris. Però, tot i la preocupació dels docents sobre aquest tema, es continuen utilitzant els mètodes tradicionals, els quals produeixen un desinterès als alumnes cap a l'aprenentatge de l'ortografia. Com diu García (2009: 2), *“En ple segle XXI es continuen emprant els mateixos mètodes obsolets: la còpia, mecànica i rutinària que desespera als escolars i que, per no resultar útil o interessant, es realitza sense prestar-li la menor atenció.”* El sistema educatiu hauria de ser revisat en aquest aspecte i donar una formació adequada als docents, ja que cal remarcar que el procés per a obtenir una bona ortografia no passa sempre per l'aprenentatge d'una regla.

Els termes més utilitzats per a referir-se a l'ensenyament de l'ortografia són els de motivació i maduresa. Tots els autors citats anteriorment coincideixen en que aquests dos conceptes són la base per a que els alumnes puguin adquirir una bona ortografia. Rodríguez (1996) argumenta que *“Dels factors intrínsecs que fan possible l'aprenentatge destaquem com a principals aquests dos: la maduresa i la motivació”*.

D'una banda, és necessari que els alumnes adquireixin una certa maduresa física i psíquica que els permeti avançar en l'aprenentatge ortogràfic. Aquesta situació es produeix a partir dels 8 anys, quan ja tenen una certa habilitat motriu que els permet escriure totes les lletres i el seu cervell està preparat per a raonar a partir de situacions reals.

D'altra banda, la motivació juga un paper important en qualsevol aprenentatge. Hi ha certs conceptes que per sí mateix ja motiven, com poden ser les ciències, però l'aprenentatge ortogràfic

no és motivant. És tasca del mestre presentar aquest coneixement d'una manera atractiva, amb la qual l'alumne aprengui jugant o sàpiga que els escrits que realitza no són tan sols per a que els corregeixi el mestre, sinó que els escriu per a que els vegin altres persones fora de l'àmbit educatiu.

Per a aconseguir aquesta motivació es poden fer servir jocs o es poden buscar activitats interactives que ens proporcionen les noves tecnologies.

També se li dóna molta importància a la construcció de l'aprenentatge per part dels alumnes. Són ells els que han de fabricar les seues pròpies hipòtesis i resoldre tots els problemes que vagin trobant pel camí. Però tot aquest procés no seria possible sense un docent que pogués realitzar una atenció individualitzada a cada estudiant i donar a cadascun els instruments necessaris per a assolir els coneixements.

Un altre aspecte a tindre en compte és la quantitat de paraules necessàries que han d'aprendre els alumnes d'educació primària. L'estudi realitzat per Barberà (1988) i tots els que mostra en el seu llibre "*Aprender ortografía a partir del vocabulario básico*", mostren que és una quantitat molt baixa de paraules amb les que s'expressen els xiquets i són eixes paraules les que ha de treballar el docent. El mestre no ha d'introduir paraules que no estiguin dins del context dels alumnes.

Per últim, també cal parlar de la importància que té una avaluació. El mètode tradicional, què és el que s'usa en molts centres, utilitza l'avaluació per a obtenir únicament un resultat numèric. Al llarg d'aquest treball s'ha pogut observar que, en ortografia, avaluar forma part del procés d'aprenentatge dels alumnes. El concepte d'avaluació només serveix per a dur un control de les faltes de cada alumne, però no proporciona una informació rellevant per a l'alumnat.

7 – BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- Audiffred, M. (2003). La ortografía pierde terreno frente a la tecnología. *El Milenio*. Recuperat el 22 Agost, 2003, de: http://www.upf.edu/pdi/daniel_cassany/pdf/entrev/milenio03.pdf
- Balmaseda, O. (2002). *Enseñar y aprender ortografía*. Recuperat de: http://www.ecured.cu/index.php/M%C3%A9todos_para_la_ense%C3%B1anza_de_la_ortograf%C3%ADa
- Barberà, V. (1988). *Como enseñar la ortografía a partir del vocabulario básico*. Barcelona: CEAC, S. A.
- Bassa, R., Cabot, M., Díaz, R. & Lladonet, J. (1999). El joc com a eina didàctica. En Bassa, R., Cabot, M., Díaz, R. & Lladonet, J (Eds.), *Ortografía entretinguda 1*. Mallorca: Moll.
- Camps, A., Milian, M., Bigas, M. & Camps, M. (2004). *L'ensenyament de l'ortografia*. Barcelona: Graó.
- Camps, A., Milian, M., Bigas, M., Camps, M. & Cabré, P. (2006). *La enseñanza de la ortografía*. Barcelona: Graó.
- Carratalá, F. (1993). La ortografía y su didáctica en educación primaria. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, 18, 93-100.
- Decret 108/2014, de 4 de Juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana. Diari Oficial de la Comunitat Valenciana, número 7311, de 7 Juliol, 2014.
- Fernández, F. (2008). La influencia de internet en la ortografía. *Diario Independiente de Asturias*. Recuperat el 29 Juliol, 2008, de: <http://www.lne.es/opinion/2008/07/29/influencia-internet-ortografia/660901.html>
- Ferreiro, E. (1980). Psico-génesis de la escritura. *Primer Congreso Brasileiro Piagetiano*. Recuperat de: <http://www.mecaep.edu.uy/pdf/lenguaje/2012/EducacionComun/Jornada4/FerreiroEPsicogenesisdelaescritura.pdf>
- Gabarró, D. (2011). *Dominar la ortografía: libro teórico*. Barcelona: Boira.
- Gabarró, D. (2012). *Dominar la ortografía: guía didáctica*. Barcelona: Boira.
- Galve, J. L., Trallero, M. & Dioses, A. S. (2007). *Fundamentos para la intervención en el aprendizaje de la ortografía*. Madrid: CEPE.
- García, M. L. (2009). La ortografía: Una propuesta metodológica para un problema pedagógico. *Quaderns digitals*, 58. Recuperat el 30 Maig, 2009, de: http://www.quadernsdigitals.net/index.php?accionMenu=hemeroteca.VisualizaArticuloIU.visualiza&articulo_id=10858
- Lasheras, I. (2012). *La ortografía: Evolución de sus enfoques didácticos en Educación Primaria*. Trabajo final de grado. Universidad Internacional de La Rioja. Recuperat el 30 Octubre, 2012, de: <http://reunir.unir.net/handle/123456789/447>

- Molinero, R. (2010). ¿Cómo abordar el problema de las faltas de ortografía? *Revista digital ciència y didáctica*, 34, 123-134.
- Nicuesa, M. (2012). Causas de las faltas de ortografía. Recuperat el 19 Gener, 2012, de: <http://www.elbloginfantil.com/causas-faltas-ortografi.html>
- Paredes, F. (1997). La ortografía: una visión multidisciplinar. *El español como lengua extranjera: del pasado al futuro: actas del VIII Congreso Internacional de ASELE*, 609-620.
- Raya, J. L. (2015). Guasap. *Diario sur*. Recuperat el 23 Febrer, 2015, de: <http://www.diariosur.es/hemeroteca/guasap.html?>
- Real Academia Española. (2010). *Ortografía básica de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe.
- Rodríguez, Á. (1996). *La enseñanza de la ortografía en educación primaria*. Madrid: Escuela Española, S. A.
- Ruiz, I. (1994). *La enseñanza de la ortografía: fundamentación lingüística y didáctica*. Las Palmas de Gran Canaria: Ecca.
- Teberosky, A. & Tolchinsky, L. (1992). Más allá de la alfabetización. *Infancia y aprendizaje*. 58, 5-13.